

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Tamminen, H. & Salakari, M. 2020. Maahanmuuttajien suun terveyden edistäminen onnistuu oikeanlaisella lähestymistavalla. Talk-verkkolehti, Hyve / Health and Well-being 12.10.2020.

Link to the original publication: [URL](#)

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Maahanmuuttajien suun terveyden edistäminen onnistuu oikeanlaisella lähestymistavalla

12.10.2020

Kirjoittajat

Heini Tamminen Suuhygienisti (ylempi AMK), Turun ammattikorkeakoulu

Minna Salakari FT, pt. tuntiopettaja, projektipäällikkö, Turun ammattikorkeakoulu

Maahanmuuttajien ravitsemustottumukset saattavat Suomeen muuton jälkeen muuttua epäterveellisiksi, mikä heikentää suun terveyttä. Heikko suun terveys taas lisää yleistä sairastuvuutta. Turun ammattikorkeakoulun Master School -opinnäytetyössä tarkasteltiin maahanmuuttajien suun terveyttä. Opinnäytetyön tuotoksena laadittiin suun hoitamisen ohjeistus maahanmuuttajille ja ohjeellinen turkulaiseen Opetuskoti Mustikkaan.

Maahanmuuttajataustaisten määrä on kasvanut merkittävästi. Terveydenhuollon keskeisimmiksi ongelmiksi ovat muodostuneet maahanmuuttajien puutteelliset tiedot järjestelmän toiminnasta sekä kieliongelmat. Valtaväestölle suunnatut terveyden edistämisen tavat eivät välttämättä tehoa tai toimi ei-länsimaalaisille.

Henkilökohtainen kontakti sekä kertaaminen on havaittu toimiviksi menetelmiksi suun terveyden edistämässä.

Suomeen tulon jälkeen maahanmuuttajien ravitsemustottumukset ja tavat voivat muuttua epäedullisempaan suuntaan, mikä saattaa vaikuttaa epäedullisesti suun terveyteen. Heikolla suun terveydellä taas on etiologisia tekijöitä sairauksien kanssa.

Suun sairauksia pystytään kuitenkin ehkäisemään hyvin. Suomeen tulleiden maahanmuuttajien suun terveydestä tai suun terveyspalvelujen käytöstä löytyy heikosti tutkittua tietoa. Henkilökohtainen kontakti sekä kertaaminen on havaittu toimiviksi menetelmiksi suun terveyden edistämässä.

Maahanmuuttajille tehtiin ohjeistus suun terveyden hoitoon

Turkulaisessa Opetuskoti Mustikassa tutkittiin maahanmuuttajien suun terveyttä teemahaastatteluin. Haastatteluun osallistui neljä maahanmuuttajataustaista naista.

Haastattelujen jälkeen kohderyhmälle järjestettiin kaksi suun terveyden edistämisen teemapäivää teach back -menetelmää hyödyntäen. Työn tuotoksena laadittiin suun hoitamisen ohjeistus maahanmuuttajille sekä ohjeellinen Opetuskoti Mustikkaan.

Hammashoidon palvelujen käyttö vaihtelee

Tutkimustulokset olivat osittain samansuuntaisia aiempien tutkimusten kanssa. Maahanmuuttajat saattavat tietää ja toimia hyvien suun terveystottumusten mukaisesti, mutta he eivät välttämättä kuitenkaan osaa selittää, miksi toimivat näin. Monet toimintatavat ja tottumukset ovat kulttuurisidonnaisia.

Teemahaastattelujen mukaan maahanmuuttajat ovat tietoisia siitä, miten he voivat edistää omaa ja lastensa suun terveyttä. Vastauksista ilmeni, että hampaita harjataan säännöllisesti, myös hammasvälejä puhdistetaan.

Merkittävimmäksi vaikeudeksi osoittautui tietämättömyys hampaiden ja suun terveyden vaikutuksesta yleisterveyteen.

Maahanmuuttajien kotimaassa ei ole välttämättä ollut järjestelmällistä hammashoitoa, puhumattakaan ennaltaehkäisevästä hammashoidosta. Tämän vuoksi hammashoidon palvelujen käyttö myös Suomessa vaihtelee. Osa käyttää palveluja säännöllisesti, mutta yleistä on kuitenkin mennä hoitoon vasta kun suussa havaitaan jokin vaiva.

Lasten kanssa hammashoidossa käydään pääsääntöisesti kutsutuilla ajoilla. Suomen hammashoitojärjestelmän toimintaa ei välttämättä osata kuitenkaan selittää tarkemmin.

Osallista, kertaa ja onnistu!

Terveyden edistämisen teemapäivässä havaittiin, aiempien tutkimustulosten mukaisesti, että kohderyhmä hyötyy suun terveyteen liittyvän tiedon kertaamisesta ja osallistavasta toimintatavasta. Teach back -menetelmä on todettu toimivaksi maahanmuuttajien terveyden edistämisessä.

Menetelmän tarkoituksena on saada potilas selittämään omin sanoin terveydenhuollon ammattilaisen neuvoma asia. Näin varmistetaan potilasneuvonnan ymmärrys ja sitä kautta potilaan sitoutuminen omaan hoitoonsa.

Maahanmuuttajanaiset oppivat teemapäivissä demonstraation avulla, miten oikeaoppisesti hampaita harjataan sekä hammasvälit puhdistetaan. Opetusmenetelmä toi esille, että hammashoidon perusasioita oli mahdollisesti opetettu hammashoitolassa liian nopeasti.

Suun terveyden edistämisen opettamiseen laadittiin teach back -menetelmän mukainen opetusrunko ja ohjelehtinen Opetuskoti Mustikkaan. Opetusrungon juurruttamista ajatellen sitä tarjotaan ensisijaisesti suuhygienistiopiskelijoille. Opetusta on suunniteltu tehtävän puolivuositain Opetuskoti Mustikassa. Näin uudet saapuvat maahanmuuttajanaiset saavat aina saman opetuksen suun terveydestä.

Tutustu myös

Master Schoolin [terveyden edistämisen koulutukseen](#).

Heidi Tammisen ja Anu Puodinketo-Wahlstenin julkaisuun: [Suun terveyden edistäminen kotoutuville maahanmuuttajille](#)

Heidi Tammisen opinnäytetyöhön: [Maahanmuuttajien suun terveyden edistäminen teach back -menetelmällä](#)

Artikkeli on osa Turun ammattikorkeakoulun Master Schoolin kehittämisprojektia ja opinnäytetyötä, jossa tarkasteltiin maahanmuuttajien suun terveyttä.

Kehittämisprojekti sisältyi [MARJAT – Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen terveyden ja hyvinvoinnin keinoin](#) -hankkeeseen. Siinä tavoitteena oli tukea maahanmuuttajien kotoutumista terveyden ja hyvinvoinnin lähtökohdista.

Lähteet

Agency for Healthcare Research and Quality. 2015. Use the teach-back method: Tool #5. <https://www.ahrq.gov/health-literacy/quality-resources/tools/literacy-toolkit/healthlittoolkit2-tool5.html>

Koski, P. 2014. Somaliperheiden perhevalmennuksen kehittäminen toimintatutkimuksen keinoin Suomessa. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteellinen tiedekunta. Väitöskirja. Viitattu 3.1.2019. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/42963/978-951-39-5608-0.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Mattila, A.; Ghaderi, P.; Tervonen, L.; Niskanen, L.; Pesonen, P.; Anttonen, V. & Laitala, M-L. 2016. Self-reported oral health and use of dental services among asylum seekers and immigrants in Finland – a pilot study. The European Journal of Public Health. Vol. 26(6), 1006-1010. Viitattu 22.5.2019.